

voorzichtig door de sloot haalt en de inhoud rustig in een bak met water doet dan zie je dat het krioelt van het leven.

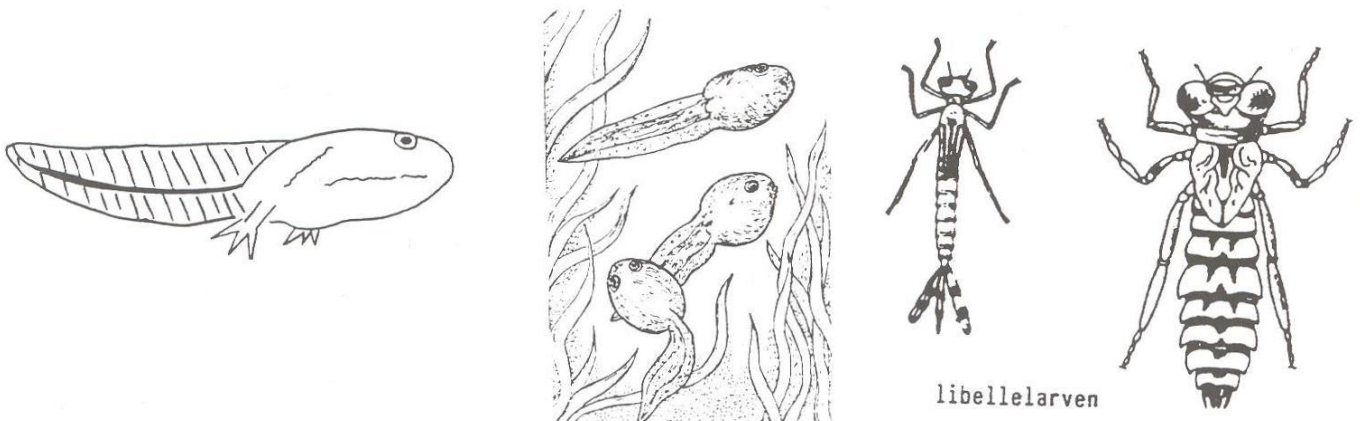
Kikkervisjes voerden de boventoon, hetgeen niet verwonderlijk was, want overal sprongen volwassen Groene kikkers rond of lagen tussen het riet te zonnen.

Er zaten ook hele kleine beestjes bij, zoals de Rode watermijt, de Duikerwants en de Rugzwemmer. Soms ving men ook grotere, die sprieten of uitsteeksels hadden. Dit bleken larven van libellen te zijn, die, als ze zich gaan verpoppen, langzaam uit het water kruipen. Is de pop eenmaal uitgekomen dan gaat er een prachtige libel de lucht in.

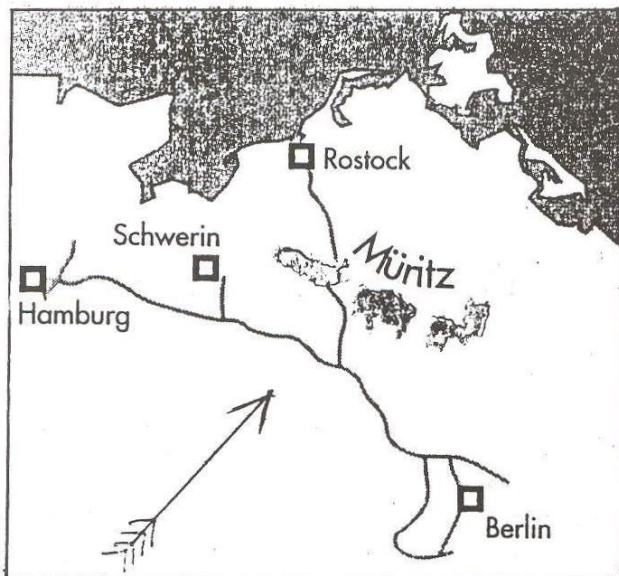
Het was weer een complete dierentuin met slakken als de Posthorenslak, de Moeraspoelslak en de Schijfhoren, Stekelbaarsjes, Bloedzuigers, Platte waterwants enz. enz. Bij het ophalen kwamen er steeds weer nieuwe verrassingen tevoorschijn.

Al met al was men bijna twee uur bezig, waarna alle beestjes weer voorzichtig in het water werden teruggezet. Met behulp van een loupe kon men heel mooi zien, hoe al deze dieren er uit zien en hoe zij zich in het water voortbewegen.

Kortom: voor alle deelnemers een leuke en leerzame ervaring.

Korte terugblik op ons verblijf in het gebied van de Mecklenburgischen Seenplatte in het voormalige Oost-Duitsland

Eind april hebben we voor de tweede maal een bezoek gebracht aan het prachtige merengebied in Mecklenburg-Vorpommern, ongeveer een 100 km. ten noordwesten van Berlijn gelegen. Temidden van dit merengebied ligt het Müritz Nationalpark, een uitgebreid bosgebied, afgewisseld door grote en kleine meren, broekbossen, akkerland, weiden en moerassen.

Dit gebied dankt zijn bekendheid vooral aan zijn vele broedende Zeearenden en Visarenden, terwijl ook andere roofvogels als de Rode en Zwarte Wouw, de Buizerd, de Bruine Kiekendief en zelfs de Schreeuwarend daar of in de omgeving te zien zijn. Onze camping ligt aan de Müritz See nabij het plaatsje Boek, een prima uitvalbasis voor dit gebied. Vlak tegenover de ingang van de camping liggen twee kijkhutten, die uitkijken op een uitgebreid visvijvercomplex. Regelmatig komen hier enkele Zeearenden en Visarenden vissen en we konden ze

ook prachtig van nabij bekijken. Ook Zwarte en Rode Wouwen en Kiekendieven kwamen hier ook geregeld hun kostje verschalken. Naast roofvogels zijn daar nog verschillende soorten eenden te zien als bijvoorbeeld de Krak- en de Krooneend en op gezette tijden vloog er een IJsvogel heen en weer.

De eerste twee dagen verkeerden we in het gezelschap van Jelle en Coby van Dijk en we zijn ook deze dagen gezamenlijk opgetrokken. De eerste dag reden we ten westen van de Müritzsee en passeerden verschillende hoogspanningsmasten, waarop Visarenden broedden. Opvallend is dat deze vogels steeds meer belangstelling krijgen voor deze masten in plaats van hoge bomen, waar ze vroeger bij voorkeur broedden. Ze worden hierbij wel geholpen, want bovenop de masten zijn op verschillende plaatsen korfjes aangebracht, waarop zij hun nest kunnen maken. Het gaat hier goed met de Visarend, want dank allerlei beschermende maatregelen is het aantal broedparen inmiddels uitgebreid tot ruim 50.

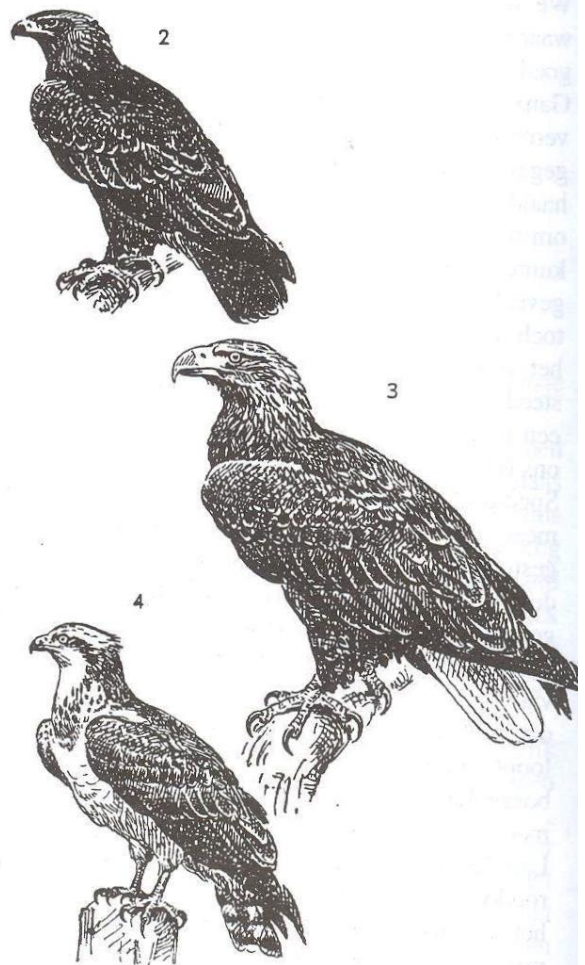
Verder vielen verschillende kleine groepen Kraanvogels op, die of op het land zaten of in groepen met hun welluidend getrompetter langsvlogen. De meeste zijn op doortrek, maar een aantal van hen broedt ook in dit nationale park. Een leuke afwisseling was een grote vijver rond de zg. waterburcht te Ulrichtshusen, een indrukwekkende burcht uit het einde van de 16e eeuw. In deze vijver troffen we een paartje Roodhalsfuten aan, terwijl verderop Brilduikers aan het baltsen waren. Even verderop passeerden we een ven, waaruit behoorlijk wat lawaai klonk. Dit geluid bleek afkomstig te zijn van enkele honderden Rode Vuurbuikpadden, die zo nu en dan hun prachtige oranje-gele buik lieten zien. Langs de oever sprongen tal van gifgroene boomkikkers voor ons uit. Midden in deze ven zwom een paartje Zomertaling en liet vervolgens een Dodaars zijn schrille geluid horen. Rond dit vennetje stond struikgewas, waarin onder andere een Paapje, een Geelgors en enkele Kneuen te zien waren. In de verte klonk nog het geluid van een Braamsluiper.

De tweede dag trokken we weer in deze richting, maar nu was onze aandacht gespitst op een bos, waarin een Schreeuwarend zou broeden. We moesten even wachten, maar tegen 11.00 uur 's morgens werd ons geduld beloond en steeg de Schreeuwarend hoog boven het bos uit. Een prachtig gezicht!

Naast vogels ging onze aandacht ook uit naar de mooie ondergroei in de bossen, die we voorbijkwamen. Uitbundig bloeide overal de Witte Bosanemoon, hier en daar afgewisseld door Gele Anemonen, Lieve Vrouwe Bedstro en de tere Witte Klaverzuring. Verschillende soorten blauw

gekleurde viooltjes en Longenkruid gaven hierbij een kleurrijke afwisseling, temidden van de talrijke sleutelbloemen. De soms majestueuze bomen begonnen net allemaal uit te lopen en de invallende zonnestralen boden mooie kleurschakeringen.

Het aardige van dit gebied is, dat men telkens weer voor verrassingen komt. Zo kwamen we in het kleine dorpje Ankershagen een klein museum tegen ter nagedachtenis aan Hermann Schliemann, de ontdekker van Troje. Zelfs het houten paard van Troje was hier nagebouwd. Het museum is gevestigd naast de pastorie, waar hij in de 19e eeuw werd geboren.

: 2. schreeuwarend; 3. zeearend; 4. visarend.

We kwamen ook nog een prachtig park tegen in het centrum van Neustrelitz, dat bezaaid was met allerlei kleurige stinzenplanten, een verzameling waarbij je hier in Nederland je vingers zou aflikken.

Op de derde dag van ons verblijf gingen Jelle en Coby van Dijk verder naar Rügen. Wij bleven in dit gebied en besloten dit gebied per fiets door te steken. In de tijd van de DDR was dit gebied gedeeltelijk militair oefenterrein voor de Russen. De betonnen

stroken, die toen bestemd waren voor tanks en gevechtsvoertuigen, waren nu omgevormd tot fietspaden. Vanaf de camping reden we eerst een stukje naar het kleine plaatsje Boek, waar o.a. een natuurhistorisch centrum is gevestigd. Hier kun je o.a. allerlei materiaal over het natuurgebied kopen. Langs de weg naar Boek zagen wij twee Rouwmantels, een bij ons zeer zeldzame vlindersoort. Hij is duidelijk te herkennen aan zijn zeer donkere uiterlijk, afgezet met een witte rand.

We reden rond het uitgebreide visvijvercomplex, waar we vanaf verschillende uitkijkpunten dit gebied goed konden overzien. Er zaten o.a. veel Grauwe Ganzen, die al jongen bij zich hadden. Een grote verrassing was een vissende Zeearend, die op een gegeven moment een grote Karper uit het water haalde. Dit was voor vier andere Zeearenden het sein om tussenbeide te komen in de hoop deze prooi te kunnen afpakken. Er ontstond een kortstondig gevecht tussen 5 Zeearenden. Uiteindelijk behield toch die Zeearend zijn prooi, die hem rechtmatig in het water had gevangen. Het fietspad werd helaas steeds slechter en veranderde op sommige plekken in een mul zandpad. Dan was het zover, dat we naast ons fiets moesten gaan lopen.

Spectaculaire vogels leverde dit uitstapje weinig meer op. Bovendien moesten door de slechte gesteldheid van dit tracé onze ogen voortdurend op de grond houden, zodat wij niet altijd even geconcentreerd konden kijken.

De volgende dag gingen we meer naar het noorden via het dorpje Boek. Vanaf Boek begint het fietspad, dat in het begin vrij dicht langs het Müritzmeer loopt. Van daaruit had je zicht op een vochtig bosgebied, dat bijzonder rijk was aan Dotterbloemen. Voor ons dwarrelden verschillende Landkaartjes, vlinders, die in het voorjaar er bijna roodoranje uitzien. De tweede generatie, die bij ons het meest te zien is, is bijna geheel zwart gekleurd met fijne witte en oranje streepjes. Na enige tijd wijkt het pad van de waterkant af en loopt door een zeer nat, moerassig gebied, waar allerlei dode bomen in stonden. Uit informatieborden bleek, dat men eigenlijk in het verleden teveel water had onttrokken en dat men nu weer het gebied laat "vernatten". Langs het pad kwamen we twee mooie hoge vogelobservatietorens tegen. Helaas boden ze op dat moment weinig nieuws. Wel zagen we op korte afstand nog een Rode Wouw in een boom zitten. Ons eerste doel was een kleine nederzetting in het bos, "Schwarzenhof" genaamd. Daar zagen we al een Visarendnest op een hoogspanningsmast. Even verderop, vlak bij het dorpje Federow, zagen we nog een Visarend op een mast zitten en het viel daarbij op, dat er een camera een stukje boven het nest was geplaatst. Bij het bezoekerscentrum te Federow werd

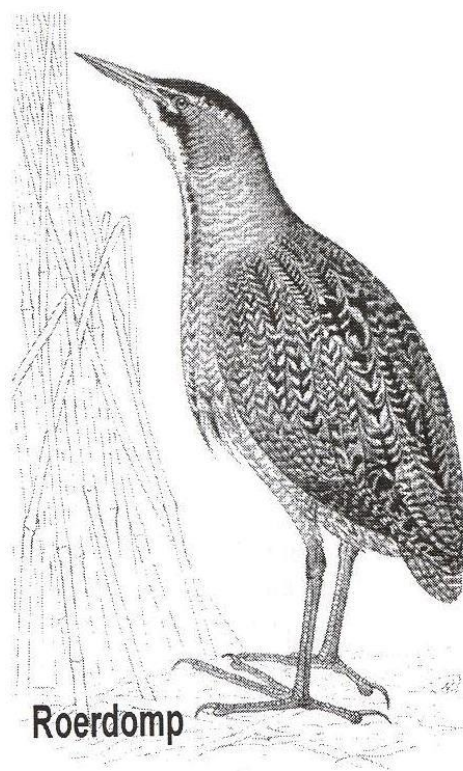
duidelijk, wat deze camera inhield. Op de bovenste etage kon men tegen een bescheiden vergoeding op een monitor heel mooi de verrichtingen van de Visarend volgen, zonder dat hij maar enige notie had van het feit, dat hij voortdurend werd bespied. Hierna togen we via een andere weg door het bos naar onze camping. 's Avonds liepen we nog een rondje rond de camping, waarbij we werden verrast door een koppeltje blaffende Reeën en blatende Watersnippen.

Ook de oude beukenbossen rond Serrahn stonden op ons programma. Voordat wij deze bossen passeerden namen wij eerst even een kijkje bij een boomnest van een Visarend, vlak bij het dorpje Klein-Treptow. Wij ontmoetten hier o.a. Fluiters, Kuifmezen en Zwarte mezen. De bossen waren prachtig, zeker toen het zonlicht de net uitlopende beukenbomen het bos als het ware "in vlam zette". Grappig was nog een Ringslang,

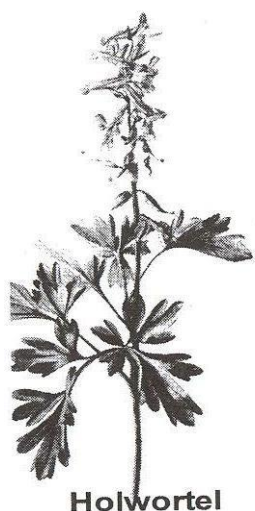
die onder een blaadje op het pad lag uit te rusten. Nadat ik even een dia had genomen, ging hij er pijlsnel vandoor.

Op de laatste dag gingen we 's morgens eerst een stukje door de bossen, die rond de camping liggen. We hoopten daar langs

kanaaltjes IJsvogels te zien, maar dit lukte niet. Ook de Roerdompen, die in vrij grote getale rond de camping onafgebroken hun "gehoemp" lieten horen, lieten zich niet uit hun schuilplaatsen lokken. Wel zagen of hoorden wij een Draaihals. De Wielewaal was zojuist weer teruggekeerd en zijn jodelende roep klonk door het gehele bos. Zelfs op de camping was ik eens een keer gewekt door een Wielewaal, die 's morgens vroeg vlak boven de caravan zat te zingen. 's Middags gingen we op aanraden van enkele andere Nederlandse gasten op de camping naar het bos van Ivenack, dat bekend staat om zijn verschillende meters dikke Eiken, die soms een leeftijd hebben van meer dan 1000 jaar. Tegen het

bos aan ligt een groot meer met een eilandje in het midden. Op dit eilandje broedt een Zeearend, die zich heel mooi liet zien, toen hij even zat te rusten in een boom. Dit landgoed is verder vermaard om zijn prachtige stinzenflora. Holwortel en de Gele Bosanemoon bedekten hele stukken langs het pad. Even verderop

Holwortel

stond zelfs overvloedig Goudveil tussen de berm en de sloot.

In het nabij gelegen plaatsje Reuterstad-Stavenhage hadden wij nog even gelegenheid een bezoek te brengen aan het museum van de vermaarde Duitse schrijver Fritz Reuter, die hier geboren is.

Zo kwamen wij langzamerhand aan het einde van ons verblijf in het Müritz Nationalpark, maar we kunnen terugzien op een geslaagde vakantie met vele leuke waarnemingen. We gaan er nog eens zeker een keer terug.

Kees Verweij en Dineke Kistemaker.

Vogelnieuws

reacties van onze leden

Sinds ruim een jaar verblijft er in onze tuin en in de directe omgeving een mannetje Japanse Nachtegaal. Dank zij foto's van onze Engelse burens konden wij zien, dat het diertje niet geringd is. Niettemin ligt het voor de hand, dat deze vogel ergens ontsnapt is, want de Japanse Nachtegaal is een vrij populaire volièrevogel, maar helemaal zeker weten doe je dit niet.

Zijn naam verraadt zijn oorspronkelijke herkomst. In elk geval heb ik hierbij deze waarneming gemeld. Als u in de buurt bent kunt u gerust deze mooie vogel bekijken.

Ongeveer vier jaar geleden troffen wij onder het raam van onze zitkamer een grote, aan de buik en rug gestreepte vogel met een lange snavel aan. Hij was morsdood en had wat bloed aan de snavelbasis. Het dier werd door Jelle van Dijk direct als een Houtsnip geïdentificeerd. Waarschijnlijk had hij zich tegen het raam te pletter gevlogen. In dezelfde winterperiode, maar dan enkele maanden later zagen wij in onze achtertuin wel zes van deze vogels tegelijk, die bij nadering van de grond opvlogen. Een prachtig gezicht!

Nog een leuke herinnering: In april 1970 hebben mijn vrouw en ik op verzoek van het World Wildlife Fund Nederland meegedaan aan de bewaking van

nesten en eieren van de Zeearend in het plaatsje Gottesgabe bij Kiel in Duitsland.

Deze bewaking was vooral gericht op voorkomen van het roven van de eieren, die nu eenmaal helaas zeer gewild zijn. In West-Duitsland waren er destijds maar 4 paar over, terwijl er in Oost-Duitsland nog enkele honderden paren waren. Dit gegeven werd door de toenmalige Oost-Duitse regering politiek aangegrepen met de mededeling, dat het met het milieu in het westen toch niet zo bijster goed gesteld was.

Het is al weer een tijdje geleden, dat o.a. Noordwijk werd opgeschrikt door de aanwezigheid van een heuse Lammergier.

Na enkele naspeuringen bleek het om een exemplaar te gaan, die de voormalige directeur van het dierenpark Wassenaar, de heer Louwman, in het kader van een reintroductieprogramma had gefokt en in de Franse Alpen had laten uitzetten. Ik ken zelf de heer Louwman en mocht u meer willen weten over wat hij fokt en introduceert dan kan ik u met de heer Louwman in contact brengen.

A.J.M. Schipperijn,
Leeuwenhorstlaan 4,
2203 BK Noordwijk,